

7. O.M.B.- VERSLAG J.P.W.

Casus C

Initialen: J.P.W.
Geslacht: man
Leeftijd: 8 jaar (08/09/95)
Handicap: Autisme
Medicatie: geen

7.1 Inleiding

Ik heb het dossier van J.P.W. doorgelezen, gesprekken gepland, zijn medische en zijn schoolverleden ingezien. Ook heb ik in samenwerking met de fysiotherapeut twee observatielijsten laten invullen die betrekking hebben op zijn sensomotorische integratie. Eén lijst heb ik laten invullen door de leerkracht van J.P.W. en de andere lijst is door de ouders van J.P.W. ingevuld. Naast deze twee lijsten kreeg ik ook de optie om een eerder ingevulde observatielijst over J.P.W.'s S.M.I. in te zien via de ouders. Deze informatie heb ik samen met de fysiotherapeut doorgenomen om zo te interpreteren hoe de ontwikkeling van J.P.W.'s sensomotorische integratie verloopt. Deze informatie heb ik vervolgens vertaald naar de verschillende zintuigsystemen van J.P.W. om zo in beeld te kunnen brengen hoe die ontwikkeling op dit moment is.

7.2 Sensomotorische integratie van J.P.W.

We zijn tot de conclusie gekomen dat zijn tactiele systeem nog niet ontwikkeld is; de mate van gevoeligheid is nog niet aan de orde omdat het systeem onrijp is. In zijn gedrag is geobserveerd dat hij uit zichzelf veel tactiele prikkels opzoekt en af en toe automutileert. Hij laat ook problemen zien bij het eten en drinken die wijzen op een zwakke mondmotoriek en een tactiele onderontwikkeling. Hij doet tactiel niets. Daarnaast lijkt J.P.W. onhandig. Hij heeft veel problemen met het imiteren van houdingen of bewegingen.

Zintuigprikkel van buitenaf. Verwerking door de leerling.

Figuur: Onrijp tactiel systeem

Zintuigprikkel van buitenaf. Verwerking door de leerling.

Figuur: Verminderd gevoelig vestibulair systeem

Het vestibulair systeem van J.P.W. is verminderd gevoelig. Hij is snel uit evenwicht en valt vaak. Hij zoekt vaak steun en laat over het algemeen een slappe houding zien. Het veilig opvangen van een val is voor J.P.W. een probleem. Hij kan nog niet op een tweewiel fiets rijden. Hij botst vaak tegen dingen aan. Ter stimulatie van zijn evenwicht is hij dol op draaien, gedrag wat hij vaak laat zien.

Zijn proprioceptie laat zien dat J.P.W. een zwak dieptegevoel heeft ontwikkeld. Hij heeft een zwakke spierspanning. Ook het automutieren, eerder genoemd bij zijn tactiele systeem, is hiervoor een aanwijzing. Daarnaast doet hij over het algemeen ruw met mensen en materialen. Binnen J.P.W.'s dieptezintuigen is geen sprake van een opbouw van coördinatie en houdingsgevoel, omdat er vanuit het tactiele en vestibulaire systeem geen goede informatie binnenkomt.

Over de rest van J.P.W.'s zintuigsystemen is geen uitzonderlijke informatie naar boven gekomen in mijn onderzoek, welke zou kunnen duiden op een verkeerde of verstoorde verwerking van stimuli. Ik mag er dus van uitgaan dat de volgende figuur op de andere zintuigsystemen kan worden betrokken, dit zijn in willekeurige volgorde; smaak, reuk, zicht en gehoor.

Zintuigprikkel van buitenaf. Verwerking door de leerling.

Figuur : Normale verwerking van een zintuigstelsel

7.3 Behandelingsplan van J.P.W.

Ik stel mijn behandelingsplan op aan de hand van de verzamelde informatie. Na overleg met de orthopedagoog start ik met de eerste sessie. Het behandelingsplan maakt duidelijk vanuit welke vraagstelling het hoofddoel is geformuleerd. Het hoofddoel is vervolgens uiteengezet in subdoelen; deze zijn gebaseerd op de deelvaardigheden die de deelnemer naar mijn mening moet oefenen om uiteindelijk het hoofddoel te bereiken. Om een goed traject te bewaken zal ik de geformuleerde subdoelen duidelijk toelichten. Vanuit de subdoelen bedenk ik zinvolle muzikale werkvormen waarin een bepaalde deelvaardigheid op speelse manier geoefend kan worden. In mijn voorbereidingen wil ik een link maken naar de informatie vanuit J.P.W.'s sensomotorische integratie om op een verantwoordelijke manier in te kunnen springen op het niveau waarop J.P.W. op dit moment functioneert.

Vraagstelling: J.P.W. heeft moeite met contact maken en 'flipt' als hij met nieuwe mensen in aanraking komt. De vraag is of deze factoren verbeterd kunnen worden.

Hoofddoelstelling: Verbetering van contact leggen naar anderen

Subdoel 1: Kennismaken en observatie

Toelichting:

Het is nu, na alle informatieverwerking waarin de handicap van J.P.W. centraal staat belangrijk om te bedenken dat in de individuele muzieklessies J.P.W. zelf centraal staat. Ik wil de mens achter de handicap leren kennen.

Subdoel 2 Het vinden van een ingang om tot communicatie te komen

Toelichting:

Uit de gesprekken over J.P.W. blijkt voornamelijk dat het voor J.P.W. heel moeilijk is om contact te leggen met personen waar hij nog niet aan heeft kunnen wennen. Het leek ons mede om die reden zinvol dat hij in een één-op-één situatie aan mij kan wennen.

7.4 Korte samenvatting van sessies 1 tot en met 10

Subdoel 1 Kennismaken en observatie

J.P.W. was heel erg huiverig voor de nieuwe situatie en liet door zijn mimiek en geluiden duidelijk merken dat er iets mis was. Zijn leerkracht heeft aan het begin van de eerste sessie direct een handpop van een vogel voor hem gehaald. Toen deze handpop om zijn hand zat kon hij daaraan wel weer wat veiligheid ontleen en dat maakte hem weer rustig. In de sessie's 2,3 en 4 liet J.P.W. steeds meer zelfvertrouwen zien.

Subdoel 2 Het vinden van een ingang om tot communicatie te komen

Om te kunnen laten zien hoe de situatie is veranderd binnen mijn muziekbegeleiding, heb ik ter illustratie een deel uit de eerste en een van de laatste sessie-evaluatie's naast elkaar gezet:

Sessie 1

"... Heel kort heb ik hem toen met de vogel op de piano laten spelen en na een paar minuten begon hij tegen mij te praten. Hij keek vragend naar mij tijdens het improviseren en gaf steeds een paar woorden aan zoals "piano?", "Michiel?", "vogel?" en "muziek?". Ik heb tijdens het improviseren een liedje bedacht waar al zijn uitingen in terug kwamen. Hierbij had ik sterk het gevoel dat ik even contact had. Ik denk dat de vogel in het begin geen problemen geeft voor de organisatie van de sessies, het motiveert op dit moment sterk en dat vind ik nog niet opwegen tegen het onhandige spelen met zo'n kwekkebek aan de hand ... Ik wil in volgende sessies vooral met tekstimprovisatie werken om zodoende contact te kunnen maken door middel van de muziek door mij sterk te richten tot wat J.P.W. mij aangeeft..."

Sessie 10

"... Omdat ik de vorige keer moest ingrijpen om J.P.W.'s gedrag te corrigeren en hem eerder terug had gebracht, had zijn juf hem nog even gewezen op het feit dat hij goed moest luisteren. Dit had J.P.W. goed in z'n oren geknoopt, hij deed prima mee. Zelfs bij het liedje `vijf kleine visjes` zong hij (weliswaar niet op melodie of in het juiste ritme) alle woordjes en zelfs de zinnestjes die ik weg had gelaten. Dit is voor de eerste keer dat ik J.P.W. zover heb gekregen..."

Naast het leggen van verbaal contact, heb ik J.P.W. ook uit proberen te dagen om met zijn vingers op de piano toetsen te werken. Hoewel ik voor het maken van contact weinig informatie vanuit de S.M.I. kon toepassen, heb ik het stimuleren van pianospelen, iets wat J.P.W. aanvankelijk met volle vuisten deed, wel via die weg kunnen bewerkstelligen. Door J.P.W. handschoentjes in de vorm van beestjes met pootjes te geven was hij gemotiveerd om de beestjes over de piano te laten lopen. Hierbij speelde hij, gestimuleerd door het visuele effect, met zijn vingers op de toetsen zodat er spontaan een muzikaal communicatiespel ontstond waarbij J.P.W. zijn vingers beheerst gebruikte.

7.5 Halfjaarlijkse conclusie

De hoofddoelstelling in mijn behandeling van J.P.W. heb ik gedeeltelijk bereikt door te werken vanuit de S.M.I.. Ik kon de informatie nuttig inzetten voor deelvaardigheden met betrekking tot pianospel door gebruik van visueel aantrekkelijk materiaal, die ik in de behandeling als subdoel heb geformuleerd. Naast zijn individuele muziekbegeleiding komt J.P.W. ook tweewekelijks met zijn groep (auti-A, totaal vier leerlingen) in mijn lokaal muziek maken. Hierbij is het zinvol gebleken dat J.P.W. mij al vanuit de één-op-één situatie had leren kennen. Tijdens deze groepsessies heb ik voornamelijk gewerkt met sociale doelstellingen op het gebied van beurt nemen, luisteren naar elkaar en samen muziek maken. Deze werkvormen hebben naar mijn mening ook bijgedragen aan het verbeterde vermogen van J.P.W. om met zijn medescholieren en begeleiders om te gaan.